

עפ"ג 921/02/15 - ז ק נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

30 אפריל 2015

עפ"ג 921-02-15 ק נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:

י. גריל, שופט בכיר (אב"ד)

כ. סעב, שופט

ש. ברלינר, שופט עמית

המערער:

ז ק

ע"י ב"כ עו"ד פואד ח'יר

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פלילי ע"י ב"כ

עו"ד גב' מ. בוגדנוב

פסק דין

א. בפנינו ערעור על הכרעת הדין של בית משפט השלום בעכו (ס. הנשיא, כב' השופט זיאד סאלח) מיום 31.12.14, לפיה הורשע המערער, יליד 1967, בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג), לפי סעיף 379 + סעיף 382 (ב)(1) של חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), ונדון בגזר הדין מאותו תאריך ל-6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, ולתשלום קנס בסך ₪ 1,000 או 10 ימי מאסר תמורתו.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

כתב האישום המקורי הוגש כנגד המערער ביום 9.8.07, ובו נטען, כי במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היו המערער והמתלוננת נשואים זה לזה.

בתאריך 23.5.07, סמוך לשעה 23:00, בבית בני הזוג, תקף המערער את המתלוננת באופן שהיכה אותה באמצעות ידיו בפניה, ובראשה, אחז בצווארה וזרק אותה לעבר מיטת בנם.

ג. עוד נטען בכתב האישום המקורי, שכחודשיים עובר לאירוע הנ"ל, תקף המערער את המתלוננת בדחיפות ובסטירות, כמו כן מספר חודשים עובר לאירועים אלה תקף אותה המערער באגרופים בפניה, משך בשערותיה, דחף אותה וירק עליה.

נטען גם שכארבע שנים עובר לאירועים הנ"ל תקף המערער את המתלוננת באופן שהיכה אותה באגרופים, דחף אותה לעבר קיר המקלחת, הצמיד אותה לברז וכתוצאה מכך נגרמו למתלוננת שריטות וסימנים כחולים בגבה.

ד. לפיכך, יוחסה למערער בכתב האישום המקורי הן עבירה שלל תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג) לפי סעיף 379 + סעיף 382 (ב)(1) של חוק העונשין, והן עבירה של תקיפה הגורמת חבלה בנסיבות מחמירות (בת זוג), לפי סעיף 380 + סעיף 382 (ג) של חוק העונשין.

ה. המערער כפר תחילה בעובדות כתב האישום, אך לאחר מכן, בשנת 2010, שעה שנדון התיק בפני כב' השופטת רונית בש, הגיעו הצדדים להסדר טיעון לפיו תוקן כתב האישום, המערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והוזמן אז תסקיר שירות המבחן כדי לבחון אפשרות של הימנעות מהרשעה.

בתסקיר שירות המבחן הנ"ל, שהומצא לבית משפט קמא, לא הייתה המלצה בדבר הימנעות מהרשעה, עקב אי-קבלת אחריות מצד המערער, ולכן הוסכם בדיון בפני כב' השופטת רונית בש על ביטול הכרעת הדין ושמיעת התיק מלכתחילה.

ו. הראיות נשמעו בפני כב' השופט זיאד סאלח. בתום פרשת התביעה ובטרם העדת המערער הגיעו הצדדים לידי הסדר טיעון לפיו שוב תוקן כתב האישום, כך שהעבירה שיוחסה למערער היא תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג) לפי סעיף 379 + סעיף 382 (ב) (1) של חוק העונשין בגין האירוע מיום 23.5.07, שאת פרטיו כבר תיארנו לעיל, ושאר העובדות של כתב האישום המקורי נמחקו.

ז. המערער הודה בפני כב' השופט זיאד סאלח, בעובדות כתב האישום המתוקן ושוב הוזמן תסקיר שירות המבחן כדי לבדוק אפשרות הימנעות מהרשעות. הוכנו שני תסקירים, האחד ב-22.9.14 והשני ב-10.12.14.

ח. בתסקיר המשלים מיום 10.12.14, מציין שירות המבחן, כי במפגש עם המתלוננת התרשם שהיא מצויה בחוויה של פוסט טראומה. ההתרשמות הייתה שהמתלוננת חוותה מחדש את האלימות כלפיה.

במפגש השתקפו אימה, חוסר אונים, שיתוק, אשמה ואין מוצא.

המתלוננת מסרה, כי חוותה אלימות קשה לאורך 17 שנות נישואיה, וכבר בשבוע הראשון לנישואיה היכה אותה המערער ובכל פעם ללא התראה מראש.

המתלוננת מסרה שלא התלוננה בעבר כי חששה שהתלונה תביא לפירוק התא המשפחתי וחששה כי פירוק התא המשפחתי יביא לתיג משפחתה ויפגע בשידוכים של אחיותיה הצעירות.

בחלוף השנים, כך מוסרת המתלוננת, היא המשיכה לספוג אלימות. הבן, שגדל, היה עד לאלימות ואף ספג ממנה, והוא זה שהתקשר למשטרה בהיותו כבן 10.

ט. לאחר שדווח לרשויות אודות האלימות החל תהליך הפרידה שנמשך מספר שנים. בשנת 2007 נפרדו בני הזוג ובשנת 2009 התגרשו.

המתלוננת ציינה, בין היתר, שהמערער הפר צו הגנה שהוצא נגדו עקב התמשכות האלימות, והיא מתארת, כי חייתה באווירה של טרור מתמשך והייתה מאויימת על ידי המערער לבל תחשוף את אירוע האלימות.

י. צוין בתסקיר, שגם מהחלטות בית המשפט לענייני משפחה בדבר מעורבות פקידת סעד וקיום מפגשים בחדר קשר בין המערער לבנו, וגם מחוות דעתו של פסיכולוג שהבן אובחן אצלו, ניתן ללמוד שמצבו הרגשי של הבן הושפע מפגיעות טראומטיות שונות בחייו ובעיקרן קשורות לתוקפנות ואלימות מדמויות גבריות ובמרכזן דמות האב.

יא. גם גיסו של המערער, דהיינו, אחיה של המתלוננת, תיאר מערכת יחסים אלימה לאורך כל שנות הנישואין של אחותו (המתלוננת) ואף התנהל, במקביל לתיק נשוא הדיון כאן, תיק פלילי (ת"פ 11472-10-10), שאותו עוד נזכיר בהמשך, בפני כב' השופט ו. חאמד, בבית משפט השלום בעכו, על כך שהמערער תקף את המתלוננת (ומאשמה זו זוכה), ועל כך שהמערער תקף את גיסו, ובגין כך הורשע המערער. בהמשך ביטל כב' השופט ו. חאמד, לבקשת המערער, את הרשעתו.

יב. באשר למערער, התרשמות שירות המבחן היא, כי הוא ממזער את עצם האלימות כפי שמופיעה בכתב האישום ומתקשה לראות את עצמו נעזר בטיפול בנושא אלימות הואיל ואינו חווה עצמו כאדם אלים, אם כי שיתף אודות אירועים בהם הפגין אלימות כלפי רכוש בבית, וכן דחף את המתלוננת באירוע העבירה נשוא כתב האישום המתוקן.

יג. צוין בתסקיר, שאין בהתייחסויותיו של המערער הלימה בן עוצמותיהן לעוצמת האלימות והפגיעה שתיארה המתלוננת. לדעת שירות המבחן פערים אלה מבטאים פיצול, ניתוק והכחשה, האופייניים לדינמיקה של אלימות.

עוד נכתב בתסקיר, שהמערער מתפקד טוב מאד בתחום התעסוקתי, מוערך, ומקבל הערכה בעבודתו, מתקדם לתפקידים ניהוליים, בעל שאיפות להמשך התקדמות, ומגלה יכולת תפקוד גבוהה ברמה החברתית.

המערער מתנדב לסיוע ועזרה בקרב קהילתו ומוערך על ידי בני קהילתו. קיים קושי, כך כותב שירות המבחן, להבין את הפערים בין התדמית שמציג המערער לבין העולה מכתב האישום.

בצד כל אלה מתרשם שירות המבחן שקיימים פרמטרים היכולים להצביע על סיכון להישנות עבירות

סביב היכולת לוויסות דחפים.

יד. מציין שירות המבחן, שהמערער אינו נוטל אחריות על התנהגותו האלימה ומייחס את התוצאות של הפגיעות, בהן הוא מואשם, לגורמים חיצוניים, מגלה תפיסה קורבנית למצבו, מבטא חשש מפני אחיה של המתלוננת ומתאר כי עדיין פגוע ממנו.

נכתב עוד, שהמערער אינו מגלה אחריות אקטיבית לביצוע העבירות. עוד מוסיף שירות המבחן, שקיימים פערים רבים בגרסאות בין המערער לבין המתלוננת ואחיה, ובין האמור בכתב האישום לבין התייחסותו המקלה של המערער.

טו. התרשמות שירות המבחן היא שאין למערער מוטיבציה לשינוי התנהגותו עוברת החוק והמצוקה המתבטאת היא באשר למחירים שעליו לשלם בפגיעה בשמו הטוב, אך לא מתוך אמפטיה לקורבנות העבירה.

הוצע למערער טיפול במסגרת שירות המבחן, אך המערער סירב הואיל ואינו רואה עצמו נעזר לצורך טיפול בהתנהגות אלימה.

כותב שירות המבחן:

"אנו מעריכים כי רמת הסיכון להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד הינה גבוהה. נוכח עמדתו המתנגדת לטיפול ושיקום, אנו נמנעים מכל המלצה בעניינו כולל אי הרשעה. אנו מתרשמים כי ענישה ראויה במקרה זה, עליה לכלול מרכיב הרתעת, מציב גבולות".

טז. בית משפט קמא ציין בהכרעת הדין, כי הסניגור טען רבות אודות מערכת היחסים שבין המערער לבין המתלוננת, אך טענות אלה אינן רלוונטיות הואיל ומדובר בכתב אישום מוגדר, ורק בו יש להתמקד.

עוד כותב בית משפט קמא, שהכלל הוא שמהודא אדם בביצוע עבירה כלשהי, יש להרשיעו.

לכלל זה יש חריגים מאד מצומצמים בהם ניתן להימנע מהרשעה:

האחד - מהות העבירה ונסיבותיה.

השני - בחינת הפרמטרים הקשורים לנאשם שיש בהם כדי לאפשר הימנעות מהרשעה ובכלל זה גם פגיעה בלתי מידתית בעתידו השיקומי והאחר של הנאשם (ע"פ 2083/96 תמר כתב נגד מדינת

ישראל, פ"ד נ"ב (3) 337.

יז. מסקנת בית משפט קמא היא שהעבירה בה הודה המערער מצויה על הסף המאפשר אולי הימנעות מהרשעה, אם כי הדבר אינו בטוח כלל וכלל.

יחד עם זאת, מוסיף בית משפט קמא, כי יתר התנאים הנדרשים אינם מתקיימים, שכן קיימת הרשעה של המערער בעבירת אלימות אחרת (בתיק שבפני כב' השופט ו. חאמד) כשלא ברור האם תבוטל אותה הרשעה.

יח. בנוסף, כך כותב בית משפט קמא, לא הייתה חרטה אמיתית מצד המערער ולפי עמדת שירות המבחן קיימת סבירות להישנות מקרים כאלה על ידי המערער.

כמו כן, לא הוכח באופן הנדרש לפי הפסיקה שקיימת פגיעה מוחשית וקונקרטית בשיקומו המקצועי של המערער, שהינו מורה בבית הספר, ולא הונחה תשתית מספקת למסקנה לפיה הרשעה בתיק זה עלולה לגרום לפיטוריו מבית הספר.

יט. לפיכך הרשיע בית משפט קמא את המערער, בעבירה של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות, תוך שבשולי הכרעת הדין המליץ בית משפט קמא בפני מעבידו של המערער, להתחשב בכך שעסקין בעבירה שבוצעה בשנת 2007, וכי בינתיים התגרש המערער, ומאז לא בוצעו עבירות נוספות על ידי המערער. לכן המליץ בית משפט שהמעביד לא ינקוט בהליכים כנגד המערער.

כ. בגזר דינו עמד בית משפט קמא על כך שהאירוע נשוא הדיון הינו ממאי 2007. המערער נטול עבר פלילי למעט אירוע תקיפה הגורמת חבלה של ממש משנת 2007 כלפי אחיה של המתלוננת, כשלגבי הכרעת דין זו הוגשה בקשת ביטול (ובינתיים יודעים אנו שכב' השופט ו. חאמד אכן ביטל הרשעה זו).

כא. מוסיף בית משפט קמא, שבעניינו של המערער הוצגו חוות דעת ומכתבי המלצה המראים, כי מדובר באדם נורמטיבי המתנדב לטובת החברה וכן עוזר לזולת.

בית משפט קמא הסכים עם הסיגור, כי יכול ונפלה שגגה אצל שירות המבחן, משעמדה לנגד עיניו גרסת המתלוננת, גרסה מאד קשה כלפי המערער, זאת במובחן מן העובדות כפי שצויינו בכתב האישום המתוקן, עובדות שבהן ורק בהן הודה המערער.

בית משפט קמא הוסיף, כי עברו הנקי של המערער וחלוף הזמן הרב מאז, מאפשר הטלת עונש ברף הנמוך של המתחם, ולפיכך הטיל בית משפט קמא על המערער את העונשים שפירטנו בפתח דברינו.

כב. המערער ממאן להשלים עם הרשעתו ועם גזר הדין וערעורו המפורט מונח בפניו.

בערעור צוין, שהמערער מורה בכיר בבית הספר, הממלא שורה של תפקידים חברתיים ונותן שירות לציבור מזה שנים רבות, הוא מבכירי הכפר בית ג'אן ומועמד לתפקיד סגן מנהל בית הספר.

כג. הערעור מגולל את מערכת היחסים שבין המערער לבין המתלוננת. נטען שהמערער השקיע את כל כספו ומרצו להקמת "בית חלומות" לרעייתו - המתלוננת, אך עם המעבר לבית החדש, הגישה רעייתו את תלונתה הראשונה כנגדו, לאחר 18 שנות נישואין ללא כל יסוד ובתיווך אחיה (המתלונן ב-ת"פ 11471-10-10 שהתנהל בפני כב' השופט ו. חאמד). לבסוף, באמתלה של שלום בית, החתימו המתלוננת ואחיה את המערער על ויתור על כל זכויותיו בדירת המגורים, ללא כל תמורה, ומספר שבועות לאחר מכן בדתה המתלוננת, כך נטען, תלונת שווא שקרית שניה כנגדו בדבר תקיפה בתוך ביתה, תוך המצאת גרסאות סותרות ואין ספור סתירות מהותיות (כך לטענת המערער).

כד. נטען בערעור, שלאחר ניהול הוכחות, ומשהתחווירו הגרסאות הסותרות של המתלוננת ואחיה, תוקן כתב האישום בתיק נשוא הדין לעבירה של תקיפה סתם.

כה. עוד נטען בערעור, שבת.פ. 11472-10-10 זיכה כב' השופט ו. חאמד את המערער מעבירה של תקיפת בת זוגו והרשיעו בגין תקיפת אחיה (תקיפה הגורמת חבלה של ממש), אולם לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן, בוטלה באותו תיק הרשעתו של המערער, כדי שלא לפגוע בעתידו של המערער והוטל עליו לפצות את המתלונן ב-2,000 ₪. לבצע של"צ בהיקף של 150 שעות, ולחתום על התחייבות בסך 10,000 ₪.

כו. נטען בערעור, שכתב האישום בתיק שבפני כב' השופט ו. חאמד היה חמור בהרבה מן האישום שיוחס למערער בתיק שבפניו, אך הרשעתו של המערער בתיק שבפניו, כך נטען, איננה מידתית ומהווה מסר רע מאד לציבור בכלל, ולמערער ובני משפחתו בפרט, שכן הרשעה זו מכתימה את יושרו של המערער ותמנע ממנו מלשמש בעתיד כמנהל ולהתמודד על משרת סגן המנהל. למעשה, חרצה הרשעה זו את גורלו של המערער, כך נטען, לפיטורין.

כז. כמו כן נטען בערעור, כי עסקין בבני זוג שנפרדו ולכן אין סיכוי להישנות העבירה בעתיד.

המערער טוען, כי התסקיר שהונח בפני בית משפט קמא טועה ומטעה ומתייחס לתקיפת בת הזוג במשך 18 שנה על בסיס קבוע, לפי כתב האישום המקורי, במובחן מן המתוקן.

ואולם, כך נטען, אין התסקיר מתייחס לכך שבתיק בפני כב' השופט ו. חאמד זוכה המערער מאשמת

תקיפת בת זוג ומכך שבענייננו מדובר בתקיפה סתם. לכן, כך נטען, התסקיר איננו רלוונטי לענייננו כלל. לא היה מקום להרשיע את המערער בתיק זה, ולא היה מקום לגזור את הדין על בסיס תסקיר מטעה, ואפשר שהמשך ניהול התיק היה מוביל לזיכוי המערער מכל אשמה.

כח. נטען גם, שבית משפט קמא התעלם מכך שהמערער נטול כל הרשעה, אדם חיובי מאד והרשעתו עלולה להרוס את עתידו, מה גם שמדובר באדם התורם תרומה מכרעת לטובת הציבור ומדובר בכישלון יחיד ובודד ובמעידה חד פעמית, מה שאמור היה להוביל להימנעות מהרשעתו.

כט. מוסיף וטוען המערער, שבית משפט קמא התעלם מכך שהעבירה בוצעה כשבע שנים לפני הגשת כתב האישום, כשם שהתעלם מן העובדה שכתב האישום הוגש בחלוף שלוש שנים מן האירוע, ומה גם שבית משפט קמא התעלם מכך, שהמתלוננת טענה בתיק המקביל בפני כב' השופט ו. חאמד, כאילו המערער אנס אותה וניסה לרצוח אותה, מבלי שהתלוננה על כך ומדובר בגרסה שקרית המצטרפת, לדעת המערער, לגרסאותיה השקריות בדבר פריקת לסתות, וכן מצטרפת לסתירות רבות ביותר במהלך חקירותיה, ולרבות סירובה של המתלוננת לחתום על כתב ויתור על סודיות רפואית לחשיפת עברה הרפואי.

ל. בנוסף, נטען בערעור, שבית משפט קמא התעלם מן המסמכים המתעדים את אופיו החיובי והבלתי אלים של המערער, מורה במקצועו, עם פוטנציאל לקידום ואחד ממכובדי הכפר התורם רבות לקהילה, כך שמדובר באירוע חריג לאורחות חייו.

לא. נטען גם, ששגה בית משפט קמא משהתייחס לקביעת התסקיר המניחה כי מדובר באלימות מתמשכת, בעוד שעסקין באירוע חד-פעמי של תקיפה סתם, ללא כל נזק, מה שאמור היה להוביל לאי-הרשעה.

לב. עוד טוען המערער, כי שגה בית משפט קמא ביישום הלכת **תמר כתב** ובמיוחד באשר לתנאי הראשון של מהות העבירה, שכן מדובר בתקיפה סתם, ואין סיכוי להישנות העבירה הואיל ובני הזוג נפרדו ולפי הדת הדרוזית אסור למערער להיפגש עם גרושתו או אף להיות נוכח במקום הימצאותה.

בנוסף: מאז ביצוע העבירה חלפו 7.5 שנים ללא עבירה נוספת.

לג. באשר לתנאי הנוסף שבהלכת **תמר כתב**, מדגיש המערער, שהוא נעדר עבר פלילי, לא נגרם כל נזק למתלוננת ועתידו השיקומי של המערער עלול להיפגע.

לד. מדגיש המערער, שלנגד עיניו של בית משפט קמא עמדה הרשעת המערער בעבירת אלימות כנגד גיסו בתיק שבפני כב' השופט ו. חאמד. בית משפט קמא לא היה בטוח שתתקבל שם בקשת המערער

לביטול ההרשעה, ודבר זה הכריע את הכף לחובת המערער. אילו היה בית משפט קמא ממתין קמעא, היה מתברר, כי באותו מועד בו ניתנה הכרעת הדין בתיק שבפנינו (31.12.14) החליט כב' השופט ו. חאמד לבטל את הרשעת המערער בכל הנוגע לתקיפת גיסו.

כל אלה הסבו למערער, כך נטען, עוול של ממש, ומה גם שנוצר מצב בלתי מידתי כשבעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בוטלה הרשעת המערער, ואילו בעבירה הקלה יותר של תקיפה סתם, כשמדובר באדם ללא עבר פלילי, הורשע המערער, וזאת על בסיס הנחות מוטעות שדבקו בגזר דינו של בית משפט קמא.

לה. באשר לקביעת בית משפט קמא, שלא הוכחה פגיעה מוחשית וקונקרטית בשיקומו המקצועי של המערער, נטען בערעור, שמדובר במורה בית ספר בעל עשייה ענפה ביותר, המשמש כקצין בטחון של בית הספר, יו"ר ועד המורים, חבר בצוות החינוכי של בית הספר, מוביל בטיולים ובאירועים חברתיים, חבר ועדת הסולחה של מנהיגי הכפר ומארגן קבע של כל אירועי הכפר.

בנוסף נטען, שבית משפט קמא לא הביא בחשבון במידה מספקת את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה, לצורך הימנעות מהרשעה, ומאידך גיסא המליץ בית משפט קמא בפני המעביד, להתחשב בעובדה זו.

עתירת המערער היא לבטל את הרשעתו כפי שנפסק בתיק שנדון בפני כב' השופט ו. חאמד.

עד כאן תמצית הנימוקים שבערעור.

לו. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 16.4.15 חזר ב"כ המערער על תמצית הטענות כפי שפורטו בהרחבה, כאמור כבר לעיל, בהודעת הערעור.

לז. ב"כ המשיבה ציינה בתשובתה שלא היה מקום להטיל רפש במתלוננת ומשפחתה, כשבסופו של יום הודה המערער בעובדות כתב האישום המתוקן. לכן שאלת מהימנותה של המתלוננת אינה עומדת כלל לדיון, ואין מקום להוסיף נסיבות במסגרת הטיעונים לעונש, שהרי העובדות הרלוונטיות לעניין העונש אמורות להיות חלק מעובדות כתב האישום המתוקן, שבהן הודה המערער.

לח. באשר לחלוף הזמן ציינה ב"כ המשיבה, שכתב האישום הוגש כבר בשנת 2007. רוב הדחיות היו בשנת 2010, כשהתנהל התיק בפני כב' השופטת ב.ש. המערער הודה אז בכתב האישום המתוקן והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן ואזי ביקש לחזור בו מן ההודיה, דבר שהתאפשר לו, והתיק הועבר בפני כב' השופט ז' סאלח. התחילה שמיעת הוכחות ובסופו של יום, הודה המערער בכתב האישום המתוקן, ולכן אין מקום לטענה של חלוף הזמן, ובוודאי שבענייננו אין זה השיקול המכריע.

לט. טוענת ב"כ המשיבה שבית משפט קמא נתן משקל רב הן לנסיבות האישיות של המערער והן לנסיבות ביצוע העבירה, ולכן הסתפק בהטלת עונש מאסר מותנה בלבד, הגם שבעבירות אלימות במשפחה העונש הוא מאסר בפועל ממש.

לעניין הימנעות מהרשעה, ציינה ב"כ המשיבה, שההלכה היא שכאשר מתבצעת עבירה יש להרשיע את הנאשם. הימנעות מהרשעה היא חריג.

מ. ב"כ המשיבה הוסיפה, שהתנאים לאי-הרשעה לפי הלכת **תמר כתב** לא התקיימו ואינם מתקיימים במקרה שבפנינו.

באשר לתנאי האחד: טענת המערער שהרשעה עלולה להביא לפיטוריו או לפגוע בקידומו המקצועי, לא הוכחה והועלתה בעלמא.

התנאי הנוסף לא התקיים אף הוא שכן, המערער הורשע בעבירה חמורה, מה גם שלפי תסקיר שירות המבחן, קיים סיכוי להישנות העבירה. המערער אינו מפנים את העבירה ואינו מגלה אמפטיה לקרבן.

עוד ציינה ב"כ המשיבה, שאין המדובר בעבירה של זוטי דברים אלא בעבירה חמורה, והאינטרס הציבורי מחייב להבהיר, שכל המרים יד על אישה, יורשע בדין.

מא. באשר לטענת ב"כ המערער ששירות המבחן התייחס לעובדות כתב האישום המקורי, בטרם תוקן, מפנה ב"כ המשיבה לתסקיר הראשון של שירות המבחן, מיום 22.9.14, שם צויין, כי שירות המבחן מתייחס רק לעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג) ואין כל אזכור של העבירה הנוספת שיוחסה למערער לפי כתב האישום המקורי, דהיינו, תקיפה הגורמת חבלה בנסיבות מחמירות (בת זוג), לפי סעיף 380 + סעיף 382(ג) של חוק העונשין.

מוסיפה ב"כ המשיבה, שאילו היה עומד בפני שירות המבחן כתב האישום המקורי, הייתה התייחסות לכך שהעבירה הנוספת, כפי שיוחסה למערער בכתב האישום המקורי (ונמחקה אח"כ), הייתה תקיפה הגורמת **חבלה** בנסיבות מחמירות (בת זוג) (לפי סעיף 380 + סעיף 382 (ג) של חוק העונשין).

עוד ציינה ב"כ המשיבה, ששירות המבחן מילא תפקידו כראוי, הואיל ובהכנת תסקיר בעבירות אלימות במשפחה, עליו לשוחח עם המתלוננת.

מב. באשר לטענה שחלפו כשמונה שנים מאז האירוע, מבלי שהייתה התרחשות כלשהיא, ובני הזוג נפרדו, ענתה ב"כ המשיבה, שהסיכון לאלימות אינו חייב להיות ספציפי כלפי המתלוננת. עצם העובדה שכב'

השופט ו. חאמד ביטל את ההרשעה בגין תקיפת אחיה של המתלוננת, אינה מבטלת את הקביעה שאכן בוצעה ע"י המערער, עבירת אלימות כלפי אדם נוסף.

לטעמה של ב"כ המשיבה, אין המדובר במעידה חד פעמית, אלא מדובר בנאשם עם דפוסי התנהגות בעייתיים.

מג. לדעת ב"כ המשיבה, איזן בית משפט קמא את חלופי הזמן כראוי, בהטילו עונש צופה פני עתיד.

באשר לטענת ב"כ המערער, לפיה יצא בית משפט קמא מתוך הנחה שגויה, שהמערער ממילא כבר הורשע בעבירת אלימות (בתיק המקביל, כלפי אחיה של המתלוננת), ציינה ב"כ המשיבה, שבית משפט קמא כתב בהכרעת הדין שאין זה ברור האם תבטל ההרשעה. משמע, בית משפט קמא היה מודע לאפשרות כזו.

עוד הפנתה ב"כ המשיבה לפסיקה רלוונטית, ממנה עולה שבתי המשפט מתייחסים בחומרה רבה לעבירה של אלימות כלפי בת זוג .

עד כאן תמצית טענות ב"כ המשיבה.

מד. לאחר שנתנו דעתנו לעובדות כתב האישום המתוקן, לתסקיריו של שירות המבחן, להכרעת הדין, לגזר הדין, לנימוקי הערעור, לכל הנספחים כפי שצורפו להודעת הערעור, ולטיעוניהם בעל פה של באי כח הצדדים בפנינו, מסקנתנו היא שדין הערעור להידחות.

מה. הערעור על נספחיו, פורש בפנינו את מערכת היחסים בין המערערים לבין המתלוננת במהלך השנים.

המערער ממקד את טיעוניו שבכתב, כמו גם בטיעון בעל-פה בפנינו, בשאלת מהימנותה של המתלוננת, תוך הדגשת סתירות ותמיהות שנתגלו, לטענתו, בגרסאותיה.

ואולם, טענותיו אלה של המערער אינן רלוונטיות, שהרי המערער הורשע לפי הודאתו, בהתאם לכתב האישום המתוקן, בכך שביום 23.5.07 בביתו, בשעה 23:00, תקף את המתלוננת באופן שהכה אותה באמצעות ידיו בפניה, בראשה, אחז בצווארה וזרק אותה לעבר מיטת בנם - תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג), עבירה לפי סעיף 379 של חוק העונשין + סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין.

מה שעמד בפני בית משפט קמא, וכמובן גם בפנינו, היא אך ורק הודאתו של המערער בעובדות נשוא כתב האישום המתוקן.

אין בידינו אלא להצטרף לדברי בית משפט קמא בהכרעת הדין, עמ' 89: **"בענייננו מדובר בכתב אישום מאוד מוגדר ובו צריך להתרכז ולא היה מקום לצאת 'בכתב אישום' נגד המתלוננת ועל התנהלותה, כפי שהייתה מול הנאשם"**. דברים אלה יפים הם גם לדין שבפנינו.

מו. טענה נוספת שהועלתה במסגרת טיעוני הערעור, היא שתסקיר שירות המבחן מבוסס על פגם מהותי שנפל: **"כנראה שמישהו שלח לקצינת המבחן כתב אישום לא נכון"** (עמ' 4 לפרוט' בפנינו), דהיינו, שכתב האישום שבפני שירות המבחן התייחס ל-18 שנות אלימות.

יש לדחות טענה זו.

בצדק הצביעה ב"כ המשיבה על כך, שבתסקיר הראשון מיום 22.9.14 נכתב, כי התסקיר אודות המערער מוגש **"בגין עבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג)"**, והרי מעיון בכתב האישום טרם תוקן, עולה בבירור כי זה התייחס, במקור, לאירועים נוספים של אלימות ואף יוחסה בו למערער, בנוסף לעבירה הנ"ל, גם עבירה של **"תקיפה הגורמת חבלה בנסיבות מחמירות (בת זוג)"**, לפי סעיף 380 + 382(ג) של חוק העונשין.

כאמור, בתסקיר הראשון, מיום 22.9.14, צויין מפורשות, שמיוחסת למערער עבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות (בת זוג). אילו היה התסקיר מבוסס על כתב האישום המקורי, חזקה ששירות המבחן היה מאזכר, כי מיוחסת למערער עבירה נוספת של תקיפה הגורמת חבלה בנסיבות מחמירות (בת זוג) לפי סעיף 380 של חוק העונשין - ולא היא.

מז. הוא, שבגוף התסקיר השני של שירות המבחן, מיום 10.12.14, קיימת התייחסות מפורטת לאלימות מצד המערער כלפי המתלוננת לאורך 17 שנות הנישואין, אך זאת **לא** בשים לב לאמור בכתב האישום (ואפילו כתב האישום המקורי אינו מתייחס ל-17 שנות הנישואין!), אלא על בסיס דבריה של המתלוננת, במפגש שהתקיים בינה לבין שירות המבחן, והתרשמות שירות המבחן, כי המתלוננת מצויה בחוויה של פוסט-טראומה, כמו גם בשים לב לתיאור שקיבל שירות המבחן מאחיה של המתלוננת.

שירות המבחן מציין מפורשות בעמ' 3 של התסקיר, כי: **"קיימים פעמים רבים בגרסאות בינו לבין גרושתו ואחיה"**.

מח. נבהיר, שיש מקרים לא מעטים בהם לא ניתן למנוע קיומו של פער בין עובדות כתב האישום בהן מודה נאשם ולפיהן הוא מורשע, לבין תכנו של תסקיר שירות המבחן, שהרי תפקידו של שירות המבחן לבדוק ולאסוף נתונים, הן מצד הנאשם והן מצד קרבן העבירה, כך שבפני בית המשפט תימצא תמונה מלאה, שתכלול את מירב הנתונים. אדרבא, במקרה אחר בו שירות המבחן לא יצר קשר עם המתלוננת, נערך

תסקיר נוסף על-מנת ששירות המבחן יקבל גם את עמדת המתלוננת, עיינו: רע"פ 8279/08 חגי'אזי נ' מדינת ישראל (מיום 5.10.08), בעמ' 3:

"בעקבות העלאת טענה מאת המשיבה כי מהתסקיר האחרון לא עולה ששירות המבחן יצר קשר עם המתלוננת במהלך עריכתו, המליץ בית המשפט, בהסכמת המשיבה, כי יערך תסקיר חמישי בעניינו של המבקש".

מכאן, שבעניינו, שירות המבחן מילא את תפקידו כראוי בהביאו הן את התייחסות המערער והן את התרשמותו מן המתלוננת.

מט. טענה נוספת שהעלה המערער, היא שבית משפט קמא לא נתן ביטוי לחלוף הזמן מאז בוצעה העבירה (מאי 2007).

בסעיף 11 להודעת הערעור אף נטען:

"טעה בית משפט קמא עת התעלם מהעובדה כי המדובר בעבירה שבוצעה כ-7 שנים לפני הגשת האישום, כפי שהתעלם מהעובדה כי כתב האישום הוגש בחלוף כ-3 שנים מהאירוע..."

נ. טענות אלה דינן להידחות. כתב האישום הוגש באותה שנה עצמה שבה בוצעה העבירה (ת.פ. 2487/07).

בנוסף, כפי שהוסבר בהכרעת הדין של בית משפט קמא (עמ' 87 סיפא עמ' 88), כפר המערער תחילה בעובדות כתב האישום, ואולם בשנת 2010, כשנדון התיק בפני כב' השופטת ר' בש, הגיעו הצדדים להסדר טיעון, לפיו תוקף כתב האישום, המערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והוזמן תסקיר שירות המבחן, כדי לבחון האם ניתן להימנע מהרשעה.

משהוגש אז תסקיר שירות המבחן, מבלי שהייתה בו המלצה לאי-הרשעה, עקב אי קבלת אחריות על-ידי המערער, הוסכם במסגרת הדיון בפני כב' השופטת ר' בש, על ביטול הכרעת הדין ושמיעת התיק מלכתחילה.

אכן, הראיות נשמעו בפני כב' השופט ז' סאלח. הסדר הטיעון, לפיו חזר ותוקן כתב האישום, הושג לאחר תום פרשת התביעה (ובטרם נשמעה עדות המערער). המערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והוזמן שוב תסקיר שירות המבחן כדי לבחון אפשרות להימנע מהרשעה (הוגש תסקיר ראשון ביום 22.9.14 ושני ביום 10.12.14).

נא. נוכח האמור לעיל, אין, ולא ניתן, לקבל את טענות המערער בדבר התארכות ההליכים מאז ביצוע

העבירה, כשהמערער הוא שהיה מעוניין בשנת 2010 לבטל את הכרעת הדין שניתנה, לאחר שהודה אז בכתב האישום המתוקן, וכתוצאה מכך נשמעו הראיות בפני מותב אחר, עד תום פרשת התביעה.

נג. טענה נוספת של המערער היא, שהכרעת הדין של בית משפט קמא מבוססת על טעות נוספת, דהיינו: בית משפט קמא סבר שכבר קיימת הרשעה של המערער בעבירת אלימות אחרת, הכוונה לת.פ. 11472-10-10 בפני כב' השופט ו' חאמד, שם זוכה המערער מתקיפת המתלוננת, אך הורשע בכך שתקף את אחיה, תקיפה הגורמת חבלה ממש, עבירה לפי סעיף 380 של חוק העונשין. הרשעה זו בוטלה ע"י כב' השופט ו' חאמד באותו יום (31.12.14), שבו ניתנת הכרעת הדין של בית משפט קמא. ואולם, יש לשים לב לכך שבהכרעת הדין כותב כב' השופט ז' סאלח, בעמ' 89, במפורש: **"כאשר לא ברור לעת עתה באם ביהמ"ש יבטל אותה הרשעה"**, משמע, בית משפט קמא היה מודע לכך שההרשעה בת.פ. 11472-10-10 איננה סוף פסוק ותלויה ועומדת בקשה לביטול אותה הרשעה, ולא ברור מה יהא גורלה של בקשת הביטול.

נג. עוד טוען המערער, בסעיף 17 של הערעור: **"קשה להלום מצב בלתי מידתי של פסיקה סותרת, לפיה בתיק המקביל אשר טומן בחובו עבירה חמורה מזו מסוג כתב האישום בפני בית המשפט קמא, לא יורשע המערער, ואילו בגין עבירה יותר קלה של תקיפה סתם בפעם הראשונה ללא עבר מכביד ובאופן חד פעמי, המערער מורשע"**.

נד. אין לקבל טענתו זו של המערער המבוססת, בין היתר, על הנחה שגויה, כאילו העבירה בה הורשע המערער בתיק שבפניו, קלה מזו בה הורשע בת.פ. 11472-10-10 בגין תקיפת אחיה של המתלוננת, תיק שהתנהל בפני כב' השופט ו' חאמד, והרי העונש המירבי בגין תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 של חוק העונשין, אותה ביצע המערער כלפי אחיה של המתלוננת, לפי ת.פ. 11472-10-10, הינו מאסר עד שלוש שנים, ואילו העונש המירבי בגין תקיפה בנסיבות מחמירות (כלפי בת זוג), סעיף 382(ב)(1) של חוק העונשין (תקיפה סתם לפי סעיף 379 של חוק העונשין), הינו כפל העונש הקבוע לעבירה, משמע, ארבע שנות מאסר. לכן, אין לקבל את הטענה כאילו העבירה בת.פ. 11472-10-10 (שבו בוטלה ההרשעה), חמורה מן העבירה בה הורשע המערער בעניין שבפניו.

נה. לעיצומו של עניין, סבורים אנו ששני התנאים הנדרשים להימנעות מהרשעה לפי ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337, לא נתקיימו.

בראש ובראשונה סבורים אנו, שלגבי עבירה זו של הרמת יד על בת זוג לא ניתן לומר כי: **"סוג העבירה המאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל"** (שם, בעמ' 342).

נו. ראוי כי נחזור ונרענן דברים שכתב כב' המשנה לנשיא (בדימוס), השופט מ' אלון ז"ל ב-ע"פ 2157/92

פדידה נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 81, לפני למעלה מעשרים שנה, אשר לא זו בלבד שלא נס ליחם, אלא שטובים יפים ונכונים הם גם כיום:

"חומרה יתרה נודעת בחבלה שחבל המערער במקרה דנן, משמדובר בחבלה שחבל באשת חיקו. תופעה זו של אלימות בתוך המשפחה הייתה לנגע שפשט בחברה, ויש לעוקרו על-ידי עונשים הולמים, למען ישמע ויראה המערער ולמען ישמעו ויראו עבריינים בכוח אחרים. בכגון דא יש להחמיר בדינו של הנאשם, הן מתוך הבעת שאט נפש והוקעת מעשיו והן מתוך מגמה של הרתעה... אכן תגמול כנקמה אינו מידה בין מידות הענישה, אך כאשר מדובר בענישה של פשע חמור, כגון זה שלפנינו, יש שמצוי גם מצוי בדרכי הענישה ובמטרותיה, בין היתר, שיקול התגמול בתור הבעת סלידה ושאט נפש ממעשה העבירה, אשר מעוות את דמותה התרבותית הבסיסית של חברה אנושית... וחומרת הענישה היא ביטוי להוקעת המעשה ולסלידה הימנו".

נז. בהמשך פסק דינו הביא כב' השופט מ' אלון ז"ל, את דבר המשפט העברי בסוגיה זו:

"סלידה זו ממעשה העבירה דנן, המעוות את דמותה התרבותית הבסיסית של המשפחה מצאה ביטוי מאלף במשנתם של חכמים... אמר ר' חלבו: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו..." (שם, בעמ' 85).

וכן מתוך פסיקת הרמב"ם, אישות, ט"ו, י"ט(ד):

"וכן צוו חכמים שיהא אדם מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו, ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי ממונו... ויהא דיבורו עמה בנחת ולא יהא עצב ולא רגז" (שם, בעמ' 85).

נח. מגמה זו נמשכת בפסיקה כעולה מפסקי הדין שהניחה בפנינו ב"כ המשיבה.

כך ברע"פ 1293/08 **קורניק נ' מדינת ישראל** (מיום 25.6.08), נדון הנאשם לשנת מאסר בפועל לאחר שהורשע בעבירת אימים לפי סעיף 192 של חוק העונשין, נוכח אימו על בת זוגו החיה בנפרד ממנו, בקשר לטיפול בבתם. ערעור של הנאשם בפני בית המשפט המחוזי נדחה ונקבע שהחלטה לאסרו למשך 12 חודשים מאחורי סורג וברית, אינה החלטה חריגה ומשקפת את מדיניות הענישה כלפי מי שתוקפים את בנות זוגם, ובקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון, נדחתה.

נט. ברע"פ 8279/08 **חיג'אזי נ' מדינת ישראל** (מיום 5.10.08) נקבע:

"כפי שצינו בצדק הערכאות שקדמו לי, תופעת האלימות בתוך המשפחה היא תופעה חמורה, ובמיוחד כאשר מדובר בגברים המכים את בנות זוגן, החשופות לאלימות נפשית בביתן הן, דווקא מצד אלו הקרובים להם ביותר..."

באותו מקרה עמדה בפני בית המשפט המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש של שירות למען הציבור, אך בסופו של יום, ונוכח הספק במחויבותו של הנאשם להליך הטיפול, נדון הנאשם באותו מקרה לשנת מאסר בפועל, **וכמו בעניינו**, הרשעתו הייתה בעבירה של תקיפה סתם של בת זוג, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 379 בצירוף סעיף 382(ב)(1) של חוק העונשין.

ס. לא למותר להוסיף, שבעניינו, צוין בתסקיר שירות המבחן מיום 10.12.14, בעמ' 3 סיפא: **"אנו מעריכים כי רמת הסיכון להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד הינה גבוהה. נוכח עמדתו המתנגדת לטיפול ושיקום, אנו נמנעים מכל המלצה בעניינו כולל אי הרשעה"**.

ב"כ המערער הדגיש בפנינו, שבני הזוג התגרשו ולפי הדת הדרוזית, אסור למערער להיפגש עם גרושתו ואף להיות נוכח במקום הימצאה, ומקל וחומר שאינו יכול להחזירה לביתו.

סא. נציין, שבתסקיר שירות המבחן, בו נכתב בעמ' 3 שקיים סיכון להישנות התנהגות מפרת חוק, צוין גם בעמ' 1, שבני הזוג נפרדו בשנת 2007 וכי בני הזוג התגרשו בשנת 2009. משמע, ההערכה של שירות המבחן בדבר הסיכון להישנות התנהגות מפרת חוק, צוינה הגם ששירות המבחן היה מודע לכך שבני הזוג נפרדו בשנת 2007 והתגרשו בשנת 2009 וגם לא הועלתה טענה, שבמהלך השנים מאז, היה מקרה אלימות נוסף מצד המערער.

ואולם, בצדק ציינה ב"כ המשיבה בטיעון בפנינו (עמ' 6), שהסיכון שצוין בתסקיר שירות המבחן בדבר הישנות התנהגות מפרת חוק, אינו ספציפי כלפי המתלוננת דווקא. כך, למשל, לפי כתב האישום בת.פ. 11472-10-10, תקף המערער ביום 16.9.07 את אחיה של המתלוננת, וגם אם הרשעה זו בוטלה ע"י כב' השופט ו' חאמד, נותרה בעינה הקביעה העובדתית, שהמעשה אכן אירע.

סב. נוכח כל המפורט לעיל, ניתן לקבוע שמעשה זה של אלימות כלפי בת זוגו, בגינו הורשע המערער, אינו מאפשר ויתור על הרשעה, שכן הימנעות מהרשעה עלולה לפגוע מהותית בשיקולי ענישה רלוונטיים, ובכלל זה הבעת סלידה ושאת נפש מן המעשה של הרמת יד על בת זוג, כשעבירות כאלה יש לעקור מן השורש ולהעביר מסר ברור, לא רק לנאשם, אלא גם לעבריינים בכוח אחרים.

סג. גם התנאי הנוסף לפי הלכת **תמר כתב**, לא התקיים, דהיינו **"על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם"** (שם, בעמ' 342), וכזכור, שני התנאים חייבים להתקיים במצטבר.

נטען בערער, (סעיף 7), שההרשעה מכתימה את יושרו של המערער, ותמנע ממנו בעתיד לשמש כמנהל ולהתמודד על משרת סגן מנהל, וחורצת את גורלו לפיטורין. על כך גם חזר ב"כ המערער בטיעונו בפנינו.

סד. בצדק דחה בית משפט קמא את טענתו זו של המערער וקבע (בעמ' 89), שלא הוכחה פגיעה מוחשית קונקרטית בשיקומו המקצועי של המערער ולא הונחה תשתית מספקת לטענה, לפיה הרשעה זו עלולה לגרום לפיטוריו של המערער מבית הספר.

נדגיש, כי יש להפריד באופן ברור בין הרשעת הנאשם או הימנעות מהרשעתו, לבין השיקול שאמור להנחות את מעבידו של הנאשם, באשר להמשך העסקתו ובאשר לסיכויי קידומו בעבודה.

בוודאי שאין להימנע מן התוצאה המשפטית של הרשעה, רק על מנת שהנאשם לא יישא כתם של הרשעה. מקום בו בית המשפט סבור שמעשה העבירה שביצע הנאשם אינו מאפשר הימנעות מהרשעה, חובה על בית המשפט להרשיע את הנאשם, ואילו על המעביד יהא לשקול לגופו של עניין, האם אמורה להרשעה כזו, להיות השלכה על העסקתו של הנאשם או על קידומו המקצועי ופשיטא ששיקוליו של המעביד אינם בהכרח דומים לאלה שעל בית המשפט לשקול.

ואכן, בענייננו, בית משפט קמא המליץ למעבידו של המערער, בשולי הכרעת הדין, לשקול שלא לנקוט הליכים נגד המערער, שכן מדובר בעבירה שבוצעה בשנת 2007, ובינתיים התגרשו בני הזוג ולא בוצעו עבירות נוספות, אך אין בכך, כמובן, להביא לביטול ההרשעה, ומכל מקום הדרך בה ימצא המעביד לנכון לנהוג, נתונה אך ורק לשיקול דעתו של המעביד.

סה. בית משפט קמא, נתן משקל משמעותי ומהותי לטענות המפורטות של הסניגור ולאסופת מסמכי ההמלצות שהציג הסניגור בפני בית משפט קמא, על היות המערער מחנך, מורה, מועמד למשרת סגן מנהל בית הספר, אדם מוערך המשקיע מזמנו ומרצו לעשייה ציבורית משמעותית.

אין בכל אלה כדי להצדיק הימנעות מהרשעה, אך לעומת זאת, ברי שבית משפט קמא נתן לשיקולים אלה ביטוי ברור ומשמעותי בגזר הדין המקל עד מאוד, שהוטל על המערער.

סו. נוכח כל המפורט לעיל, שוכנענו שאין כל הצדקה להתערבותנו, לא בהכרעת הדין המנומקת של בית משפט קמא ולא בגזר הדין, ולפיכך אנו דוחים את הערעור.

ניתן היום, י"א אייר תשע"ה, 30 אפריל 2015, במעמד הנוכחים.

עמוד 16

שמואל ברלינר, שופט עמית

כמאל סעב, שופט

יגאל גריל, שופט בכיר